

LUPȚA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
6 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Adunarea generală a Asociațiunii.

Asociațiunea.

— Reflexiuni și propuneri. —

(*) Cu vie satisfacție am citit raportul comitetului Asociațiunii către adunarea generală dela Bistrița. Am văzut acolo accentuându-se spiritul cel nou, care a pus în mișcare vechile cadre ale acestei instituțiuni și ne-am bucurat, că în sfârșit, după atâta trăgănare și împlinire de formalități sterpe, comitetul sibiian se prezintă cu fapte culturale, cu cari se poate mândri.

Căci atâta era tot ce-i ceream noi în anii trecuți. Să iasă odată din inerția administrativă, să renunțe la gândul, că toată misiunea Asociației în cursul anului ar fi verificarea bugetului și plata funcționarilor. Și să nu-și închipue, că prin zgomotoasele și în adevăr frumoasele adunări generale s'a obținut vre-un rezultat pozitiv, căci astfel de sărbări nu sunt, decât licăriri trecătoare, cari nu lasă urme trainice și folositoare în sufletul poporului.

Acum iată-ne eșiți din cercul acestor preocupări mărunte, iată-ne la lucru pe o linie întinsă. La centru elementele s'au primenit cu forțe tinere, al căror sfat trage greu în cumpănă. Din partea lor pornesc îndemnuri și, cu toată încetineala, pornește totuș și provincia să se miște. Districtele sau agențiile Asociației au funcționat anul acesta mai bine, ca de altă-dată, s'au întrunit, și au ținut conferențe de naturi diferite. Ca un dar deosebit din centru a venit și foaia „Țara noastră” cu graiul ei admirabil și cu învățămintele-i alese. Cu alte cuvinte: s'a găsit calea cea dreaptă pentru a se apropia de popor și a-i duce lumina științei în sufletul însetat de ea.

Cam târziu, când te gândești, că Asociația există de atâta groază de vreme. Dar nu vom invinovați pe nimeni. Vom afirma din potrivă, că până acum era mai greu, dacă nu chiar cu neputință să te apropii de popor. Cărturarii noștri nici nu aveau mijloacele de lipsă. Alta era credința lor despre cultura națională. Alta era până și limba, care o scriau și vorbeau până de curând. Abia de curând

ne-am primit în această privință orientarea convenită și era foarte natural, ca apropierea noastră de popor să se facă acum, când o mișcare de acest fel se simte în cultura românească de pretutindeni. Spiritul vremii este, care ne deschide căările.

Firește, și spiritul vremii îl fac oamenii și e o fericire pentru noi, că avem în mijlocul nostru ast-fel de oameni. Noi Românii din Ungaria ne-am dat totdeauna tributul culturii generale și toate epocile își au falnici reprezentanți și la noi. Epoca modernă mai ales ne servește spre cinste, căci mulți din scriitorii, cari alcătuiesc literatura română după Eminescu sunt din sânul nostru. Dar, în condițiile materiale, în cari trăim, nu ne-au fost dat să-i putem opri la vatra noastră și cei mai mulți muncesc pentru neam la București, în centrul culturii române. Unul însă, dintre cei mai aleși, ne-au rămas acasă și și-a pus mintea cea frumoasă, condeii său vigouros în serviciul Asociațiunii. E Octavian Goga, de numele căruia se leagă noua eră a culturii noastre. Opera politică a lui Goga se caracterizează prin trei noțiuni: românism, mișcare și vigoare. Aceste trei noțiuni caracterizează și noul curent și cu ajutorul lor Asociația și poporul vor putea să se apropie și mai mult.

Și fiind-că acum ne găsim în făgașul cel drept și nici elementele de conducere nu ne lipsesc, urmează de la sine ca să ne lărgim terenurile de activitate.

Ținem cu deosebire să stăruim asupra unor puncte de-alt-fel bine cunoscute, atinse și de noi cu alte ocazii.

Cât pentru adunarea dovezilor noastre culturale, privitoare la trecut și la prezent, atragem din nou luarea aminte asupra muzeului etnografic ce este în desvoltare la Sibiu. Comitetul ar trebui să adreseze continue invitațiuni către preoți și învățători, ca să adune tot ce în regiunile românești vorbește de trecutul nostru. Mărturisim că e o rușine pentru noi să lăsăm în părăsire atâtea particularități. Ungurii și Sașii, strâng din răputeri și creează un Muzeu după altul.

În privința răspândirii gustului de

citit am dori să se facă și mai mult și să se pună un excepțional preț pe bibliotecile populare. Mai ales partea practică, instructivă să se cultive cu îngrijire, cărțile de economie și industrie, învățăminte privitoare la trecut și la drepturile cetățenești. Și toate acestea în limba noastră, pe care o poate supraveghea cu atâta competență un Goga de pildă.

În general, noi am dori ca Asociația să se îngereze mai mult în toate chestiunile culturale. Din când în când ar putea chiar să vie în ajutorul Consistoarelor și să contribuie cu sfaturile sale la rezolvarea chestiunilor școlare, — căci ce problemă de cultură națională poate fi mai mare ca cea școlară?

În ori ce caz noi punem foarte mari nădejdi în reprezentanții de astăzi ai „Asociației”.

Astra la Bistrița.

— Raport special al ziarului „Lupta”. —

Magistralul discurs al vicepreședintelui Asociațiunii, dl Andrei Bârseanu, care a deschis și condus adunarea generală dela Bistrița, a dominat zilele de Sâmbătă și Duminică și-a imprimat serbărilor dela Bistrița caracterul unor manifestații culturale de cel mai înalt ordin.

În fața unei mulțimi nenumărate de lume românească, dl Bârseanu a știut să dea rosturilor noastre culturale o interpretare atât de frumoasă, a știut să afirme atât de limpede legătura, ce este și trebuie să fie între deosebitele manifestații ale vieții noastre intelectuale, cum de ani îndelungați nu s'a mai găsit președinte, care să fie știut da deschiderei adunării Aștrei nu numai căldură, ci și atâta lumină, câtă a strălucit în cuvântarea dlui Bârseanu.

Alături de acest discurs, trebuie să amintim și de cuvântul de bineven-tare rostit de dl avocat Dr. Gavril Tripon în numele despărțământului și a Românilor din acest ținut. Regretăm, că nu putem da în întregime acest cald discurs al distinsului orator din părțile bistrițene, — avem însă nădejde să putem publica zilele

viitoare un bogat resumat al ideilor avântate, pe cari dl Tripon le-a desfășurat în cadrele acestui cuvânt ocazional.

Aceste două discursuri — al dlui Bârseanu și al domnului Tripon — deschid orizonturi largi pentru mișcarea noastră culturală din viitor și sunt cea mai bună dovadă, că am pornit pe calea adevărată, ce trebuie să ducă la izbândă.

Fie ca avântatele cuvinte ale lor să aflu răsunset în păturile cele mai largi ale poporului român!

Ziua întâi.

Comitetul central al Astrei (A: Bârșan, Nic. Ivan, Ioan F. Negruțiu, Ion Vătășan, Oct. Goga și Oct. C. Tăslăuanu) au sosit eu numeroși oaspeți încă Vineri la amiază. La gară au fost întâmpinați de comitetul de organizare al despărțământului, în numele căruia dl protopop Gerasim Domide i'a adresat câteva cuvinte de binevenire.

La orele 8 a avut loc obișnuita seară de cunoștință. Am numărat mai bine de 200 oaspeți, mai ales din părțile mai îndepărtate. Cei din jurul apropiat au sosit numai noaptea și Sâmbătă dimineața.

Sâmbătă la orele 9 s'a oficiat în ambele biserici românești din loc un serviciu divin, la care au asistat toți oaspeții sosiți. Mai ales noua biserică română gr. catolică a fost ticsită de lume. Corul țaranilor (instruați de zelosul tinăr Dr. Leonida Domide, medic în Bistrița), a impus prin preciziunea, cu care a cântat răspunsurile.

După orele 10 se deschide în sala comitatului

Prima ședință

în fața unei asistențe — țărani și inteligenți — de aproape cinci sute. Sunt reprezentate aproape toate despărțămintele, de asemenea societatea pentru teatru (Dr. Nic. Vecerdea) și asociația națională arădeană (Dr. Șt. C. Pop, deputat). Din partea autorităților civile sunt de față comitele-suprem

contele Lázár Béla și vicecomitele Dr. Godfred Lani. E cu neputință să dăm lista completă a celor sosiți la serbări.

Pressa românească e reprezentată bine. Sunt de față raportorii ziarelor „Tribuna“, „Gazeta Transilvaniei“, „Lupta“, „Drapelul“, „Unirea“ și „Voința Națională“ (București).

Dl. Andrei Bârseanu deschide întâia adunare generală prin cuvinte însuflețite și luminate, cari sunt ascultate în o tăcere solemnă. Dăm la alt loc discursul.

După discursul de deschidere al președintelui, întrerupt din vreme în vreme de aprobări zgomotoase, ia cuvântul neobositul Dr. Gavril Tripon pentru a saluta în numele despărțământului și al Românilor bistrițeni Asociația și reprezentanții ei. Avântat, cald, pe alocuri duios, dl. Tripon a ținut înlănțuită atențiunea asistenței, care a răsplătit cu aplauze îndelungate desfășurarea vederilor largi ale oratorului.

În numele Societății de teatru vorbește dl Dr. Nicolae Vecerdea, în numele Asociației aradane dl deputat Dr. Șt. C. Pop. Ambii promet și pentru viitor cooperarea instituțiilor acestora la munca grea a luminării poporului, pentru care lucrează de aproape o jumătate de veac Asociația.

Intrându-se în ordinea de zi, se aleg comisiile: Comisia pentru cenzurarea raportului secretarului general (George Pop de Băsești, Dr. Teodor Mihali, Gerasim Domide, Dr. Nic. Vecerdea și Dr. V. Onișor); comisia pentru cenzurarea socoteliilor (Valeriu Poruțiu, Dr. Alex. Vaida-Voevod și Grigorie Pletosu), comisia pentru înscrierea de membri noi (Dr. V. Pahone, Eliseu Dan, Dr. Iulian Pop, Matei Șirlișcan și Ion Păcurar) și comisia de candidare (G. Pop de Băsești, Gal Șagău, Dr. Gavril Tripon, Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Nic. Vecerdea). Mandatul comitetului a expirat și sunt a se face alegeri pentru un nou termen de trei ani.

La ora 1 se ridică ședința, anunțându-se ședința a doua pentru Duminecă.

Lumea grăbește la „Gewerbeverein“, unde se dă banchetul festiv.

O telegramă, care ne sosește abia Marti completează raportul nostru de până ac adăogând următoarele:

Sâmbătă s'a dat un banchet animat de 200 tacâmuri.

Sâmbătă seara a fost reprezentată dată de dl Bârseanu. Public foarte mult.

În ședința de Duminecă s'a reales vechiul comitet.

Duminecă seara un concert, care a reușit splendid.

Tratatativele în chestia transacțiunii cu Austria s'au întrerupt — repetă în cor organele semificioase. Dar tot ele scriu despre transacțiune, ca despre ceva ce poate să devină realitate în timpul cel mai apropiat. Ceeace confirmă din nou informațiile, pe cari le-am fost dat noi asupra acestei chestii. Guvernele după toate semnele par a fi înțelese asupra transacțiunii. Mascara cu nouele amânări se face numai pentru a câștiga timp să se aranjeze fiecare cu partidele lor.

În 10 Octomvre în ziua întrunirii parlamentului Ungariei, Wekerle vrea să raporteze camerei despre stadiul și despre eventualul rezultat al tratativilor. Pentru același scop guvernul Austriei a luat măsuri, pentruca și reichsrathul să fie convocat tot pe ziua de 10 Octomvre.

Dacă până atunci nu se va putea perfecționa transacțiunea din cauză că resensul partidelor guvernatoare nu ar putea să fie îmblânzit, atunci ambele guverne vor prezenta câte-un proiect de lege pentru prelungirea raporturilor de reprocițate, cari sunt acum în furtună.

Frona din sânul partidului patruzecișioptist a amortit. Cățelușii s'au pus pe labe. Ori a fost și aceasta numai o apucătură de tactică, un argument deghizat al guvernului ungar împotriva guvernului Austriac?

Mișcarea socialistă în vederea zilei de 10 Octomvre se întinde tot mai mult. Zilnic se anunță mulțime de adunări în toate părțile țării, în cari se iau măsuri pentru repaosul general ce va fi în 10 Octomvre.

„Tribuna“ scrisese un articol, în care ajungea la concluziunea, că dacă o fuziu-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.“

Sâmbătă seara.

Elita românească pornește spre Bistrița, când scriu șirele aceste. (E o anticipare, bineînțeles, dar văd eu bine, că numărul n'o să apară Sâmbătă seara și pe urmă mă pomenesc că mi-l publică . . . Luni, când cele anticipate de mine n'o să aibă farmecul . . . originalului.)

Ce să le faci redactorilor, dacă sînt așa de fervenți — ar trebui să zic: assidui — observatori ai calendarului.

Sărbătoarea e sărbătoare și redactorii sînt și ei oameni cu crucea în sin, când vorba de . . . sărbătoare.

Și iată că anticipările mele o să ajungă niște anticipări târzii, posthume.

Destul că eu stau rezimat de bariera unei gări, cu țigara în gură, și aștept să treacă acceleratul. E o gară mică, cu barieră, dar fără peron, fără chelneri și fără lumină electrică.

Știu și eu, cum m'am pomenit aci!

Mă uit așa la trenuri cum zboară și mă gândesc la Victor Hugo și la Saphir, cari au asemănat viața cu o călătorie . . . Gorkij încă e de părerea asta în «Azilul de

noapte» — și eu mă alătur cu toată supunerea acestor autorități mondiale.

Viața e o călătorie: unii o parcurg per pedes, alții călare și iarăș alții cu diferite vehicule. Elita de azi preferă automobilul, cea de mâine va prefera — balonul. În urma urmii tot numai bătrânul Horaț are deplină dreptate, când spune: *metam proberamus ad unam...*

Gândurile mi se posomoresc . . . eterna lege a premenirii — cum i-ar zice prietenul Goga — stă să me induioșeze în aceasta dulce stingere a amurgului de toamnă. — Uite ce frumos sună: întâi «aceasta dulce stingere a amurgului» e ceva poetic zis, pe urmă adaugi «de toamnă» și cetitorul trebuie să remănă consternat. E ceva din Lamartine și din lirismul lui Chateau-briand în aceste amurguri . . .

Dar cine mai crede astăzi în acești zei dulcegi, coboriți de pe pedestalele înalte?

Cine mai poate fi azi sentimental, degeaba?

Nimeni, domnule, nici chiar Traian Demetrescu n'ar fi azi sentimental, să mai trăiască, bietul!

Un șuerat îndepărtat mă trezește din contemplațiile mele estetice.

Acceleratul apare la cotitura drumului de fier, țîșnind și pușind ca un bălaur al vremilor nouă. Doi ochi singeroși privesc înspre gară, ca ochii unei fiare flămânzite între zăbrele.

Câțiva pasageri se dau jos, pe urmă se face liniște, încât poți desluși strigătele vinzătoarelor de struguri și portocale și chiar găfăiturile de oboseală a locomotivei.

Pasagerii apar la geamuri. Mutre străine, indiferente — aș putea chiar zice cu poetul «simțiri reci, harfe zdrobite», dar nu zic.

Li privesc și eu indiferent.

Dar iată, că deosibesc deodată fețe cunoscută de prietini. (Prietenii au față străinii au m u t r ă !)

Cum amurgul poetic trecurse deja în întineric desăvârșit, ei nu mă mai puteau vedea, în schimb eu îi vedeam prea bine în cupele iluminate.

Un șuer, o smîncitură puternică și trenul se pune în mișcare . . .

Și iată că tot mai multe cunoștințe îmi defiliază pe dinaintea ochilor mei plini de admirare . . .

E domnul x, e tinerul y, e, în sfîrșit, madame z și domnișoarele . . .

O legiune de oameni inteligenți, de fran-

ne nu e cu putință între partidul naționalităților și între partidul socialist s'ar putea foarte bine și este necesară să se facă o cooperare.

«Népszava» răspunde și ea, că, da această cooperare este cu putință și e necesară. Dorește însă să știe, cam de ce natură ar fi această cooperare și ce îndatoriri sa'r impune printr'însa partidului proletarilor.

Kossuth respins de regele Eduard. Presa guvernamentală caută să scoată pe șeful coaliției dintr'o foarte neplăcută încercătură, în care singur s'a băgat cu ocazia vilegiaturei sale la Karlsbad.

Ministrul de comerț anume voind să între în grația regelui Eduard, care încă era la Karlsbad solicită o audiență, desigur pentru a desvălui suveranului englez starea fericită (??) la care a adus țara guvernul din care face parte.

Audiența însă în ciuda coaliției a fost refuzată pe motiv, că regele fiind prieten cu împăratul Francisc Iosif, nu vrea să dea importanță cicălitorilor politice maghiare, cari amărăsc zilele bătrânului suveran.

Până când aceasta informație nu a venit din afară, presa kossuthistă a tăcut ca peștele în apă învăluind secretul pentru a nu-l auzi nimeni.

Astăzi când rușinea a răsuflat, ea-și scutură haina cu desmințiri.

Tactică kossuthistă și pace.

ROMÂNIA.

O propunere a Dlui Dim. A. Sturdza, la conferința dela Haga.

D-l Nelidow, președintele conferinței la Haga, a citit în ședința plenară dela 7 Septembrie, st. n., următoarea scrisoare ce i-a adresat-o d-l Dim. A. Sturdza, președintele consiliului de miniștri, român:

Excelență,

«Urmărind cu un interes din ce în ce mai mare, chiar dela început, opera Conferinței dela Haga, atenția mi-a fost atrasă

în special de modul cum ea e organizată, așa în cât această mare instituție internațională, întemeiată prin generoasa inițiativă a M. S. Impăratului Nicolae al II-lea, să poată, repede și temeinic, «întinde puterea dreptului și întări simțământul dreptății internaționale».

Ca să nu lungesc prea mult această scrisoare, rog pe Excelența Voastră să-mi îngăduie a-i arăta pe scurt propunerea ce-o supui aprecierii șale.

Sunt încurajat să fac acest demers de faptul că propunerea mea dă numai formă exterioară unei idei ce a fost emisă de Excelența Voastră, ca președinte al celei de-a doua conferință pentru pace, în discursul de deschidere a acestei strălucite adunări.

Conferința păcei urmărește un scop mare: rezolvirea pacinică a conflictelor internaționale.

În acest scop s'a întemeiat la 1899 o curte permanentă de arbitragiu cu menirea de a judeca litigiile ce i se vor înfățișa. Conferința se încearcă acum să dea justiției arbitrale o dezvoltare mai mare. Ar fi, prin urmare, momentul de a crea între jurisdicția internațională și conferința o legătură, care nu poate fi decât știința, așa în cât practica și teoria să meargă alături, ajutându-se una pe alta.

Pentru aceasta ar fi bine să fie la Haga o instituție desăvârșită a dreptului ginților, a cărei conducere să se încredințeze Conferinței pentru pace, execuția practică Consiliului administrativ permanent instituit la 1899 și dezvoltarea științifică unei Academii de dreptul ginților care ar menține în chip metodic știința la înălțimea principiilor enunțate de Conferință și practica la înălțimea progreselor inaugurate.

Înaintând această propunere Excelenței Voastre prin mijlocirea primului delegat al României, Excelența Sa d. Alexandru Beldiman, îndrăznesc să vă rog a o lua sub înalta d-voastră protecție. Cum această propunere e numai complectarea tre-

munca istovitoare de toate zilele, un prilej de regenerare, când te gândești că o țintă mare și luminoasă, o țintă comună ne-a adunat aici, pe noi toți, cari sîntem așa de desbinați și de certați pe toate terenele... E cultura poporului, d-lor, e zăul necunoscut despre care vorbea S-tul Pavel Athenienilor... E zăul, pe care l-am pomenit deatâtea-ori, dar cărui nu ne-am închinat aproape de loc... (Contraziceri. Un glas: să-ți fie rușine! Vorbitorul se încrunță, tușește, bătînd cu degetele pe farfurie.) Inchin paharul meu pentru cei ce vor dura altar acestei zeități obscure, și pentru cei-ce-i vor aduce jertfă de aci nainte... căci abia de i-s'a adus până acum un pumn de tămâie»...

* * *

Cam așa așa glăsui să fiu acolo, dacă peste tot mi-ar trece prin minte să vorbesc.

Ridic paharul, gândindu-mă la strălucita lume românească adunată acolo, care nu va observa lipsa mea, cu o singură excepție.

Și beau paharul în sănătatea — excepției.

Al.

buitoare și grabnică a însăși instituției Conferinței, nădăjduesc că Excelența Voastră va găsi mijlocul de a o pune în executie. Primiți, vă rog, etc.

Dimitrie A. Sturdza.

Din Bucovina.

— Dela corespondentul nostru special. —

Întîia ședință a dietei și nouile grupări politice.

Dieta Bucovinei și-a început activitatea — după cum anunțasem în articolul meu precedent — Luni în 16 a l. c.

După-ce deputații au asistat la serviciul divin obișnuit la astfel de ocazii, s'au adunat în sala de ședințe, unde mareșalul țării baronul George Vasilco, deschide la 11 ore înainte de amezi, în prezența președintelui țării, Dr. Oct. de Bleyleben, prin o vorbire mai lungă sesiunea a treia a actualului period electoral.

Mareșalul țării în discursul seu de deschidere comunică proiectele de legi, cari au primit sancționarea prea înaltă precum și acele, cari au fost retrimise spre a li se face unele modificări, — natural conform vointii stăpînirii. Între acestea e proiectul referitor la regularea salarelor și pensiunii învățătorilor dela școalele populare, cu care făcuseră la timpul său deputații democrați atât alai; apoi proiectul referitor la desțidicarea propinațiilor.

Proiectul despre legea electorală nu a sosit încă. După informațiile ulterioare ce le-am primit, proiectul e deja în mâinile președintelui țării, și reclamă numai câteva corecturi stilistice.

Atrage apoi atențiunea asupra stării triste a finanțelor țării și amintește rezolvirea chestiunii inspectorilor școlari regnicolari.

Urmează apoi vorbirea președintelui țării în numele guvernului, căruia nu-i putem da vre-o importanță deosebită. Apoi o interelație a deputatului țaran Buburuzan și alegerea diferitelor comisii dietale. În aceste comisii reușesc să fie aleși și Românii: Calinescu, Dr. Onciul, Dr. Lupu, Flondor, Dr. Hormuzachi, Dr. Volcinski, Tit Onciul, Bejan, Simionovici, Buburuzan.

Nu au pentru noi însemnătate clarificările deputatului german Dr. Wiedmann și a le membrilor clubului așa numit al «deputaților prășănești», carele s'a reactivat zilele trecute și care nu voiește să aibă cauză comună cu susnumitul deputat.

Despre ședințele ce urmează voi raporta cu proxima ocazie.

Constelația politică de până acum a dietei s'a schimbat. Maioritatea de până acum nu mai este. Iată știrea cea mai nouă, ce o primesc. Nizuințele deputatului german Dr. Wiedmann spre a forma așa zisul «Freisiner Verband» au rămas fără rezultat. El a rămas cu totul izolat. S'a format însă partidul așa numiților deputați orașenești constători din 6 membri, parte nemți, parte jidani.

Încă o surpriză. Deputații români așa numiți conservatori, s'au aliat cu democrații și-au dat nașterea unei minuni, ce să numește: «Clubul român».

E știut că românii conservatori erau aliații polonilor. Și această alianță voesc românii să o susțină și de acum înainte în ceea ce privește chestiunile economice. Conservatorii și democrații vor fi una așa dară numai în afaceri naționale. — Când declară aceasta notarul «Clubului» în comunicatul trimis ziarelor, nu ezită să nu amintească că ei (Clubul) condamnă sciziunea între poporul român cauzată de partidul național, sau cum 'l numesc dânsii al Apărării. (?)

Va să zică deputații aleși cu programul partidului național în parlamentul din Viena și mulți aderenți ai acestui partid, ca deputați dietali și ca membrii ai noului «Club român», ar condamna activitatea partidului național. Să fie aceasta adevărat? Președintele noului club, conzilierul Bejan

seți... se duc pe mâine la adunare... pentru literatura română și cultura poporului român.

«Cu bine mergeți, dragi copii» — le-am zis atunci cu poetul.

Și cum mă gândiam, că eu nu voi fi de față și nu voi putea roști un scurt toast măcar la banchetul elitei românești, m'am abătut pe la casină, am comandat un pahar cu bere și ridicându-mă, am spus următorul toast binesimțit. (Eram numai singur și tocmai acesta e motivul, care mă silește să-mi public însu-mi toastul. Cred că nu e un esces de vanitate: s'au mai văzut autori laudându-și singuri cărțile în gazete!)

Am început deci cu glas solemn:

— Doamnelor și domnilor! (Un glas: și domnișoarelor!) Eu (întregind): și domnișoarelor. (Câteva risete înfundate, vorbitorul tușește, să-și dreagă glasul). Dați-mi voie să golesc acest pahar în sănătatea D-Voastră, cari ați grăbit din toate unghiurile locuite de români, să ridicați cu prezența D-Voastră nimbul acestui praznic național. (Așa-i!) E un praznic mare acesta, deși nu e scris cu roșu în calendar... e un prilej de a aduna forțe noi pentru

și vicepreședintele baronul Hormuzachi să condamne ținuta celor din jurul Apărării?

Da înțeleg condamnarea politice de până acum a celor două partide din Bucovina și desbrăcarea de haina urâtă a certelor continue spre a forma un nou club românesc pentru apărarea intereselor naționale, însă nu înțeleg condamnarea activității numai a unui partid, îndeosebi a celui partid a cărui principii sunt atât de frumoase și a cărui activitate e atât de sănătoasă. Deocamdată numai atât. Faptele vor vorbi mai mult.

Aceste grupări nouă dau alt aspect dieței. Căci sunt 2 cluburi naționale, unul român, celalalt rutean, și două economice, cel al proprietarilor mari și cel al deputaților orașenești. Lega-vor acestea între oalța alianță, și dacă da cu ce mijloace și pe ce cai au de gând să lucre? Nu să știe încă.

Discursul dlui A. Bârseanu rostit la deschiderea adunării generale a „Astrei“.

Onorabilă adunare generală!

Intruinile genarale ale însoțirilor noastre culturale sunt adevărate sărbători naționale. Ele sunt așteptate cu nerăbdare în toate părțile țării, de peste tot să grăbesc ale cerceta mulți dintre fiii poporului nostru, cari poartă la inima lor dragostea pentru neamul, din care fac parte, și peste tot, unde răsună graiu românesc, lucrările acestor întruniri sunt urmărite cu cea mai vie băgare de seamă.

Și cum ar și putea fi altfel, când Asociațiunea noastră are în vedere probleme așa de înalte, când la adunările ei este vorba de tot ce poate fi mai scump unui popor: de limba și de literatura sa de cultură și de luminarea sa, cu un cuvânt; de tot ce-l poate înălța în prezent și-l poate asigura viitorul său între celelalte popoare!

Caracterul ambulant al adunărilor noastre generale a făcut, ca de astă dată, urmând prietenosei invitări a fraților noștri din despărțământul Bistriței, să ne îndreptăm pașii spre acest frumos colț de țară, spre acest vechiu emporiu, unde se întâlnește atâtea cai din ținuturi locuite de Români și unde o viguroasă așezare românească, condusă de o mână de bărbați luminați și devotați binelui obștesc, ne reprezintă așa de demn între celelalte neamuri.

Era chiar o datorie de pietate pentru o însoțire care poartă pe flamura sa deviza: «Literatura română și cultura poporului român», să cerceteze, măcar acum în anul al 47-lea al viețuirii sale, orașul, în care a văzut pentru întâiași dată lumina zilei cântărețul deșteptării noastre naționale, nemuritorul Andrei Mureșianu.

Aici așa-dar, în frumosul oraș de lângă «râul repede», și conduși de geniul nemuritorului bard național, ce cu glas de aramă, în tocmai ca un Archangel, ne-a trezit din somnul cel de moarte și ne-a chemat la o nouă viață, îndemnându-ne să părăsim pentru totdeauna «a pismei răutate» și «oarba neunire», și dând mâinile, să fim «pururea frați» uniți «în cuget și simțiri»; aicea, între atâți frați de-ai noștri, dornici de a vedea cât mai curând intrupate ideilele aceleia, pe care marele Eminescu îl numește cu drept cuvânt «preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet», vom urma de astă dată lucrările noastre, căutând să ne dăm seamă, ce a fost în stare să îndeplinească Asociațiunea noastră în cursul anului trecut, și mai vărtos, ce ar trebui să îndeplinească ea de aici înainte, ca să corespundă mărețelor scopuri, în vederea cărora a fost întemeiată?

Lucrările săvârșite în sinul Asociațiunii și în diferitele ramuri ale ei sunt arătate în resumat în raportul general al Comitetului, ce se va desbata în cursul acestei adunări; problemele de competențe ale în-

soțirii noastre culturale și mijloacele pentru ajungerea lor sunt indicate în statutele ei. Cu toate acestea însă, dacă voim să ne dăm pe deplin seamă de direcția, ce trebuie să o dăm lucrărilor noastre, ca să putem ajunge în adevăr ținta dorită, sau cel puțin să ne apropiăm de ea cât se poate de mult, este neapărat de lipsă, să ne aruncăm privirile ceva mai departe și să căutăm a înțelege, ce se petrece în lumea mare, de oarece viața poporului nostru, ca a ori și cărui organism, nu se poate desfășura izolat, ci stă în strânsă legătură cu mersul omenimei întregi și este adânc influențată de curente, ce stăpânesc lumea împrejmuitoare.

Cred deci, că nu va fi de prisos, dacă înainte de a trece la lucrările speciale ale Asociațiunii, făcute în cursul anului trecut în interesul poporului nostru, voi încerca a scoate la iveală, întru cât mă îngăduesc modestele mele puteri și timpul, ce mi stă la dispoziție, câteva momente mai însemnate, ce se pot observa de prezent în mersul omenimei întregi, căutând apoi să aflăm împreună, care ar fi calea cea mai potrivită, ce ar trebui să o urmeze poporul nostru, ca să poată ținea pas cu celelalte neamuri și în deosebi, în ce direcție ar trebui îndreptate năzuințele Asociației noastre, în timpul cel mai apropiat, ca în adevăr să fie de folos poporului nostru?

Doamnelor, domnilor!

Ori cine observă cu oare-care băgare de seamă mersul omenimei, trebuie să rămână uimit de schimbările, ce se întâmplă în timpul mării nou cu o repejune de necrezut în viața omenească. Nu trece un an, ca să stă zic o zi, să nu se facă o nouă invențiune, o nouă iscodire a minții omenești, care schimbă în multe privințe relațiunile de traiu, deprinderile și vederile omului. Desvoltarea extraordinară a științelor naturale și tehnice, întâmplată în secolul trecut, a avut ca urmare o cunoaștere tot mai adâncă a naturei și a puterilor ei, și paralel cu această pătrundere în tainele naturei, întrebuițarea tot mai mare a puterilor ei în folosul omenimei. Apa, aerul, căldura, electricitatea, magnetismul, toate au fost supuse voinței omenești, și cu ajutorul lor omul modern, ca un nou Prometeu, și-a creat felurite mijloace pentru ușurarea și îmbunătățirea traiului său.

Față cu iscodirile acestea din ce în ce mai minunate ale minții omenești distanțele de pe pământ au început a dispărea; produsele Nordului rece se amestecă cu ale ecuatorului ferbinte, mările cele extinse și munții cei înalți nu mai sunt pedecă pentru om; Răsăritul dă mâna cu Apusul; popoarele cele mai felurite se amestecă unele cu altele și învață a trăi împreună. Albul cu Galbenul și cu Negrul; cel până ieri sălbatic, cu popoarele cele mai înaintate. Până și Mocanul nostru dela munte, Olteanul din țara cepii și a secării, și Mureșianul din Câmpia bogată în grâne, vind să și mai ușureze cele necazuri, nu se înspăimântă a lua lumea în cap și pribegeste peste nouă mări și nouă țări, prin ținuturi, de care mai înainte, auzise numai din poveste.

De altă parte, în urma întocmirilor celor nouă și cu deosebire în urma mijloacelor de comunicație moderne, omul se deprinde și cu trebuințe nouă. Plugul cel vechiu și greoiu de lemn se înlocuiește cu plugul sprinten de fer cu mai multe tăișe, sapa și secerea cu mașina de săpat și cea de secerat, îmblăciul cu mașina de trieriat, războiul cel vechiu de țesut cu războaie mecanice perfecționate, acul migălos cu mașina de cusut, ceanul cu mașina de spirt, lumina de seu sau de ceară cu lampa de petrol sau chiar și cu cea electrică, care a pătruns pe alocurea chiar și în sate. O locuință mai comodă, o hrană mai variată, îmbrăcăminte mai prezentabilă sunt trebuințe generale în ziua de azi. Dar pe lângă trebuințele acestea fizice, omul

modern caută să și mulțamească și sufletul prin felurite distracții, prin învățatură și prin lucruri de artă.

Se înțelege, că mulțămirea atâtor treburi nu se poate face așa de ușor. De aici frământarea neîntrepută între oameni, alergarea fără preget după câștig, aceea, ce s'a obicinuit a se numi «lupta pentru existență» și care nici odată n'a fost așa de aprigă, ca în zilele noastre.

Vai de cel ce intră în această luptă fără pregătirea trebuincioasă! El sau e dat la o parte ca un netrebnic și trebuie să ducă o viață din cele mai amărate, sau e călcaț fără milă în picioare de cei mai destoinici.

A sta însă la o parte de lupta aceasta aprigă a generațiilor de astăzi, râvnitoare după un traiu mai bun, nu este cu putință decât doară păstorului din creerii munților; dar nici acestuia pentru multă vreme, de linia ferată, telegraful și telefonul, dându-i oarece au început a pătrunde până la el. veste de cele ce se petrec în lumea largă și ademenindu-l spre vârtejul, de care a fost ferit până acum.

Astfel progresul omenimei schimbă neîncetat felul de viață al popoarelor și preținde dela ele o pregătire din ce în ce mai mare spirituală și corporală pentru lupta de traiu, dacă nu voiesc să fie zdrobite de alte popoare, ba chiar șterse de pe fața pământului. — Dacă însă acest progres a făcut omenimea mai fericită ca înainte, sau nu?... aceasta este altă întrebare.

Un al doilea moment caracteristic al timpului de față e nizuința din ce în ce mai pronunțată a maselor celor mari ale poporului de a și asigura și ele o soartă mai bună, o viață mai demnă, nizuință, care adeseori dă naștere la conflicte grave, ba este în stare a produce chiar sguduiri sociale puternice, și care prin urmare trebuie să preocupe nu numai pe bărbații de Stat, ci pe ori și ce om cugetător.

Libertatea politică, câștigată după mari lupte și după multe vărsări de sânge în cursul veacului trecut, n'a fost în stare a aduce pentru toate treptele sociale libertatea economică și mulțămirea așteptată. Omul mai puțin favorizat de soartă se simte încă și astăzi rob al celui mai puternic, cel sărac se simte exploatat de cel mai cu avere, proletarul, care nu are alt isvor de traiu pentru sine și pentru familia sa, decât puterea brațelor sale, se vede silit a jertfi o parte din sărăcia sa pentru înmulțirea milioanei capitalistului. Nu este de mirare deci, că aproape în toate părțile îi vedem pe toți aceștia agitându-se, ca să poată răsufla mai liber, însoțindu-se, unii cu alții, ca astfel să încerce cu puteri unite aceea, ce nu pot îndeplini izolați, organizându-se și formând împreună un lanț puternic, care se întinde în toate țările cu oare-care înaintare.

Se pare, ca și când un războiu crâncen s'ar pregăti în lumea întreagă, un războiu social, cum nu s'a mai văzut până acum și care nu se poate asemăna decât cu cataclismele cele mari ale naturii; cu potopul de odinioară sau cu erupțiunile vulcanice, care au schimbat întreaga înfățișare a pământului.

Ferice de statele, ai căror conducători înțelepți le știu feri prin măsuri luate la timp de asemenea cataclisme nimicitoare!

Ar crede cineva, că în amestecul acesta de oameni, produs în urma relațiunilor celor nouă de viață, și față cu legăturile de interese între diferitele clase sociale, sentimentul național a început a slăbi, că cosmopolitismul cel mai pronunțat ar fi gata a lua locul grupărilor naționale și că prin urmare noțiunile de «patrie» și de «naționalitate» ar fi gata să dispară din dicționarele popoarelor, sau să rămână numai niște amintiri istorice.

(Va urma.)

Activitatea „Asociațiunii“.

Raportul general al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ către adunarea generală convocată în Bistrița la 21 și 22 Septembrie st. n. 1907.

(Urmare.)

Agenturile. Acestea au un rol foarte important în organismul instituțiunii noastre. Ele sunt celule vii, fără de cari viața și activitatea Asociațiunii, în sânul poporului nostru e mai mult închipuită. Cu toate insistențele comitetului central, numărul agenturilor s'a înmulțit numai în câteva despărțăminte și anume: Agnita, Brad, Brașov, Orade, Orăștie, Sebeș, Sibiiu și Torac. Numărul lor total, cu sfârșitul anului 1906 e de 122. S'au înmulțit deci cu 17 față de anii trecuți. În fruntea despărțămintelor stă tot al Brașovului cu 21 de agenturi, toate în plină activitate. Numărul total al agenturilor e foarte mic, când ne gândim că un singur despărțământ, ca de pildă cel al Solnoc-Dobâcii ar trebui să aibă mai multe. Cauzele lipsei de agenturi sunt cele cunoscute: necunoașterea Asociațiunii din partea poporului și indiferența cărturarilor. În viitor vom ținea o evidență mai amănunțită dăspre agenturi și vom stărui cu tot dinadinsul pe lângă despărțăminte să le înmulțescă.

Bibliotecile populare. Lipsind agenturile, în comunele de pe teritoriul despărțămintelor, lipsesc și bibliotecile, fiindcă existența acestora e condiționată, în bună parte de a celor dintâiu.

Asupra importanței bibliotecilor e de prisos să mai stăruiem. Ele sunt menite a desăvârși creșterea poporului, alături cu prelegerile populare, sunt dascălul statornic și ieftin al satelor noastre. Cele mai multe dintre despărțăminte, în lipsa mijloacelor materiale și în lipsa înțelegerii depline a însemnătății lor, nu și-au dat osteneala să le înmulțescă pe cele existente sau să le înființeze, căci sunt despărțăminte cari n'au nici o bibliotecă. Numărul bibliotecilor pe întreg teritoriul Asociațiunii e același ca și al agenturilor.

Unele dintre despărțăminte (Timișoara, Dobra, Caransebeș, Brașov, Bistrița, Blaj etc.) au suplinit lipsa bibliotecilor populare prin împărțirea de cărți între popor, primite gratuit de la comitetul central, care în cursul anului trecut a distribuit spre acest scop 5548 de bucăți din publicațiunile de cari dispune.

Onorată adunare generală! O cultură românească intensivă numai atunci va putea călăuzi viața sufletească a poporului nostru când va fi pătruns cartea românească în păturile largi ale țărânimii, când această temelie a societății noastre se va putea smulge din starea primitivă în care în multe părți se găsește astăzi. Bibliotecile populare în legătură cu societățile de lectură, cari vor trebui să se înființeze în fiecare comună, credem că ar fi un început norocos pentru ființa unei culturi trainice și intensive. Secțiunile științifice literare și-au luat angajamentul să se îngrijească de îmbunătățirea și sporirea bibliotecii populare a Asociațiunii, iar comitetul central se va îngriji să tipărească o listă a cărților bune, apărute în edituri străine și potrivite înțelegerii poporului.

Secțiunile științifice literare. Despre activitatea secțiunilor științifice-literare se găsesc amănunte în raportul secretarului literar către ședința lor plenară, ținută la 1(14) Iulie n. a. c., anexat la procesul verbal al acelei ședințe. La acest loc relevăm următoarele momente mai însemnate din activitatea secțiunilor: S'a completat secțiunea istorică, alegând membrii corespondenți pe d-l Sever Secula, profesor în Arad și pe dl Iulian Marțian, căpitan pens. în Năsăud fiecare secțiune s'a angajat să colaboreze la „Țara noastră“; doi dintre membrii secțiunii economice au promis că vor pregăti câte o broșură pentru biblioteca populară a Asociațiunii, secțiunea școlară va îngriji publicarea unei biblioteci școlare, care se va vinde cu 5—8 bani broșura, secțiunea ști-

ențifică ca și în anul trecut, se va îngriji de procurarea diapozitivelor pentru schiotoanele despărțămintelor. Lucrările mai mari cu cari se ocupă secțiunile și a căror sfârșit nu e tocmai îndepărtat sunt: a) adunarea nomenclaturii populare referitoare la car, plug și răboiul de țesut, b) consemnarea alfabetică a tuturor comunelor românești sau locuite de Români din regatul ungar.

În ședința plenară a secțiunilor, premiul Andreiu Mureșianu, rămas neîmpărțit de 2 ani, de câte 300 coroane s'a dat d-lui Ioan Agârbiceanu pentru volumul de romane „De la Țară“ și d-lui Zaharie Bârsan pentru volumul de schițe și nuvele „Ramuri“.

Secțiunile au mai hotărât ca în viitor revista „Transilvania“ să publice și material științific-literar, de lângă partea oficială.

Din cele înșirate onorata adunare generală se poate convinge că secțiunile științifice-literare ale Asociațiunii au început o activitate spornică, de la care suntem în drept a aștepta cele mai frumoase roade culturale.

(Va urma.)

Reforma electorală în Ungaria și naționalitățile.

Sub acest titlu «Tägliche Rundschau» din Berlin publică un articol asupra problemei reformei electorale în Ungaria.

Iată cum să exprimă ziarul berlinez în această chestiune:

«Conducătorii puterii maghiare sunt de ciși să facă pe dracu în patru pentru a scurta din dreptul electoral al naționalităților. Dar nu e mai puțin adevărat, că cele trei milioane de Români din Transilvania și Ungaria nu vor putea fi ștersi dintr'un condei după suprafața globului ori-ce geometrie a cercurilor electorale și-ar forma corifeii maghiari.

Mai principal decât o reformă electorală ar fi pentru Români garantarea libertății alegerii. Câtă vreme alegerile vor fi conduse în Ungaria de jandarmi, de terorism de cnut, și de revolverele unei oarde maghiare; câtă vreme întregul aparat administrativ va fi pus în mișcare pentru a amuți naționalitățile, până atunci parlamentul unguresc va fi tocmai contrarul unei icoane naturale sincere a grupării politice a țării, ori ce sistem electoral ar funcționa.

Când însă se va asigura libertatea alegerilor; când fișpanilor, viceșpanilor, fisolgăbirăilor, gendarmeriei li se va interzice de a influența alegerile, Români își vor putea asigura cel puțin 50 de mandate.

În ce privește noul drept electoral — zice mai departe «T. R.», acesta se va fabrica fără ca Români să aibă puterea de a influența. Ei trebuie să se mulțumească cu aceea ce li oferă oligarchia maghiară. — Când însă lucrul li se va părea prea extraordinar, ei se vor decide a adopta iarăși politica pasivistă, care au dus-o ani de-a rândul.

Până acum Români au fost totdeauna habzburgici și credincioși tronului. La 1848 au luptat contra lui Kossuth și și-au vărsat sângele pentru Împărat. Până în prezent nici un act de mulțumire nu li s'a oferit din partea Vienei. Dacă Viena nu le va oferi sprijinul acum cu reforma electorală, atunci desigur că lucrurile nu vor mai putea merge ca în trecut: Români să vor retrage în satele lor la munte și atunci împăratul va vedea unde o scoate cu Ungurii.

Până acum nu s'a pomenit de o politică iredentistă la Români, dar ea ar putea veni. Mulți vor trece în tabera socialistă, nu din motive de coincidență a ideilor viitorului stat, ci în semn de protest contra răpirii drepturilor lor cetățenești.

Este vădit, că ajutorul Românilor în lupta contra Kossuthiștilor este foarte însemnat și necesar în același timp.

În Ungaria ori ce copil știe, că puternica

majoritate a partidului independist este numai un colos pe picioare de lut.

Mai mult de jumătate din partid sunt refugiați din celelalte partide, cari își caută interesele în jurul celor dela putere și sunt gata ori când a-și întoarce mantaua după vânt și să părăsiască pe Kossuthiști întocmai cum au venit, dacă guvernului îi se dă o nouă direcție.

De aci frica Kossuthiștilor de o repășire a partidului popular din coaliție.

Acest partid popular într'adevăr nu dispune decât de 30 de membrii, el însă propagă direcția antisemită și socialcreștină, dintre cari cea dintâi este de o mare însemnătate pentru Ungaria. Împăratul ar avea să încredințeze numai cu formarea unui nou calimet, pe leaderul partidului popular, Rakowszky István și să disolve actualul parlament și întreagă pleava majorității Kossuthiste se va împrăștia în vânt, dacă bineînțeles, noii conducători ai puterii vor garanta libertatea electorală.

Patriarhia și guvernul Turciei.

Toată lumea stă îngrozită când se gândește la starea disperată în care se găsește astăzi Macedonia. Nu se poate descrie ura cu care se lovesc și se distrug locuitorii creștini ai acestei provincii, care deși se află în mijlocul Europei, totuși, cruzimile ce se comit zilnic, îi dau un aspect asiatic.

Toată lumea aruncă vina asupra Turciei, căci aceasta spre a-și menține supremația ei în acea provincie, încurajează luptele între creștini. Spre a distruge bandele bulgărești și spre a evita vărsarea sângelui turcesc, Hilmi-Pașa a dat voce comitetelor grecești să trimeată bande de antarți ca să pacifice Macedonia! Cu alte cuvinte a pus lupul păstor la oi, de aceea situația în care se află astăzi Macedonia nu se datorește decât bandelor grecești. Ori cât de mare ar fi vina turcilor, totuși, e cu mult mai mică ca aceea a Patriarhiei din Fanar. Patriarhul a crezut că a venit momentul să-și recapete multe din drepturile pierdute prin despărțirea Bulgarilor și prin deșteptarea Aromânilor. A văzut Joachim III că cu afurisenii și excomunicări nu ajunge la nici un rezultat de aceea a dat deplină putere reprezentanților săi din Macedonia, ca prin mijloacele cunoscute de ei, să reducă la turmă pe creștinii răătăciți.

Și iată că-i vedem pe Mișropolitii greci din Turcia deveniți conducători de bande. La un moment dat au lăsat la o parte rasa și potcapul, încingând sabia și revolverul în loc de cruce și mitră și s'au dus la munte.

Aci au avut mai multe întâlniri cu antarții greci și împreună cu șefii acestora, cari nu sunt decât ofițeri din armata activă a Greciei, au alcătuit marea listă de asasinate și incendieri de sate întregi. Prin biserici propovăduiau zilnic ura contra aromânilor și bulgarilor. Aceștia din urmă prin bandele lor își mai răzbunau crimele făptuite de antarții greci. Numai sârmanul popor aromân a fost lăsat la voia întâmplării, suferind cu resemnare de adevărat martirioate nelegiuirile călugărilor din Fanar și ale bandelor de antarți. Privirea lui era îndreptată spre iubitului său suveran, spre sultanul Abdul Hamid. Multă vreme acesta a rămas surd la strigătele disperate ale Aromânilor, fără să ia cea mai mică măsură pentru suprimarea răului. Dar a venit vremea ca turcul să-și schimbe tactica veche, căci a văzut că tolerarea mai departe a bandelor grecești prezenta mai mare pericol pentru statul turcesc și grație acestor împrejurări am văzut comunicatul către guvernul grecesc și ordinul ce s'a dat comandanților de armată din Macedonia spre a distruge bandele de asasini fără a mai ține seamă de ce naționalitate sunt. Și rezultatul a fost destul de bun, căci în scurt timp un mare număr de antarți greci au fost omorâți sau făcuți prizonieri.

Pe de altă parte am văzut cum Turcia în ultimul timp s'a apropiat de România.

Incheerea în mod fericit a convenției consulare și comerciale dintre România și

Turcia și schimbul de vizite și acordările de decorații ce au avut loc ne fac să credem că relațiile între cele două state au devenit cordiale.

Această schimbare neașteptată în politica externă a Turciei și întru câtva și în cea internă a pus pe griji pe cei dela Atena și mai ales pe călugării din Fanar.

Văd cu ochii cum li-se risipesc toate iluziile și speranța Patriarhiei de a-și mai recăpăta vechea ei autoritate asupra creștinilor din Turcia, a fost înmormântată pentru totdeauna. Acum încep grecii a-și da seamă de situația tristă în care i-a aruncat nehibzuiala lor megalomanie. Și mai văd ei, că banii strânși cu talerul au fost cheltuiți cu întreținerea bandelor și comitetelor teroriste ale căror rezultate au fost mai dezastruoase pentru ei, căci dacă mulți din frații noștri au căzut pradă furiei lor, nu e mai puțin adevărat însă, că aromânii ceilalți s'au mai oțelit și se uită mai cu încredere în viitor. N'ar fi fost nimic dacă ar fi numai acestea pagubile și eșecurile suferite de Patriarhie acum în urmă.

Guvernul turcesc nu s'a mărginit numai la distrugerea bandelor, el a vrut să taie răul din rădăcină. Și cum autorii acestui rău nu sunt alții decât prea sfinții mitropoliți greci din Macedonia, asupra lor cade cea mai mare răspundere și tocmai pe aceștia vrea Poarta să-i pedepsească.

E știut, că toți acești Mitropoliți nu sunt admiși la ședințele consiliilor administrative, iar cei dela Grebena și Monastir au fost rechemati la Constantinopol. Dar aci în loc să fie pedesiți ei au fost aleși membri în Sinod continuând totodată a conduce afacerile din diecezele lor. Marele Vizir cere cu persistență rechemarea mitropolitului din Drama, Sinodul și Patriarhul fac pe surdul.

Marele vizir amenință că-l va alunga cu forța armată, Sinodul din Fanar reamintește Porții vechile privilegii pe cari el singur le-a pângărit. Cu alte cuvinte grecii refuză să încăpățănare de a se supune autorităților turcești, crezându-se mai tari decât ele și amenințând cu închiderea tuturor bisericilor grecești din Turcia. Și această încercare disperată a grecilor nu poate fi dăunătoare decât numai lor, căci guvernul turcesc va profita de această ocaziune și va acorda și celorlalte naționalități aceleași drepturi bisericesti. Patriarhia, ca o vulpe bătrână ce este, le știe pe toate acestea, de aceea nici odată nu va avea curajul să pună în aplicare amenințările sale.

Oricum ar fi, ceea ce e adevărat, e faptul că Patriarhia a pierdut enorm în fața creștinilor din toată lumea și acum în urmă și în fața guvernului turcesc, care prin distrugerea bandelor grecești, spulberă toate planurile meschine și toate iluziile Patriarhiei din Fanar și a megalomanilor din Atena.

„Rom. dela Pind.“

Cronica externă.

Zvon de apropiata abdicere a sultanului.

„Giornale de Italia“ comunică din Constantinopol din sursa cea mai competentă că cu prilejul aniversării nașterii fiului său prim născut, sultanul Abdul Hamid II va prezenta membrilor guvernului și clerului superior ca succesor la tron și va propune acceptarea lui ca sultan.

În cazul când propunerea va fi primită, sultanul va abdică imediat.

Alegerile în Rusia

Alegerile prime în Rusia pentru a treia Dumă s'au început la țară. Primele rezultate oficiale, după cum se și putea aștepta sunt în mare parte ale reacționarilor. Același fapt s'a produs și la alegerile precedente, unde la sfârșit s'a observat numai, că toți țărani sunt ostili guvernului.

Grație însă dispozițiilor noii legi electorale ei nu se vor putea bucura de preponderanța acordată proprietarilor rurali.

Congresul pentru pace din München și antimilitarismul.

Congresul internațional al păcii care s'a ținut la München și-a terminat lucrările. — Chestia antimilitarismului a fost viu discutată în acest congres. Frédéric Passy și Ch. Richet din partea Franței, Fried din partea Germaniei, Moneta din a Italiei au cerut congresului condamnarea formală a antimilitarizmului. Congresistii englezi și americani și socialistii însă au cerut înlăturarea ori-cărei moțiuni în aceasta chestiune. — Opinia lor însă a rămas în minoritate și astfel s'a votat următoarea moțiune:

«Al 16-lea congres, afirmând că limitarea armamentului și chiar desarmarea totală sunt scopul final, ce trebuie ținut, refuză de a se solidariza cu antipatrioții, cari poartă numele de antimilitariști și crede, că pentru a ajunge la desarmare, mijlocul cel mai eficace este de a desvolta spiritul pacific în opinia publică și mai ales de a organiza justiția internațională obligatorie. Mai înții justiția și apoi desarmarea.»

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Luni, 23 Septembrie.

— **Inginer român.** Simpaticul tânăr Septimiu S. Pop, fiul protopopesei văduve Ana Pop din Sămărtinul-Sărat, în zilele trecute a luat diploma de inginer mechanic la politecnica din Budapesta.

— **Archiducele Iosif în Maramures.** — Sâmbătă archiducele Iosif va merge în Maramureș unde pe teritoriul de vânat de odinioară al moștenitorului de tron Rudolf va întreprinde o mare vânătoare de urși.

— **Mâna lui Burdia.** Ziarul german din Caransebeș, «Karánsebeser Zeitung» în numărul său de Duminecă aduce știrea senzațională, că din cauza că oameni de ai lui Szilardie Burdia au acaparat tipografia, unde e tipăria acest organ popular și întrucâtva nesimpatic ilustrității sale burdiste, își sistează pe timp nehotărît apariția până își găsește altă tipografie. Redacțiunii ziarului i-s'a pus din partea editorului evreu, cumpărat de Burdia, alternativa: ori încețază cu atacurile în contra persoanei ilustrate a consilierului de curte, ori își ia catrafusele și să duce cu Dumnezeu la altă tipografie. Redacțiunea a preferit mai bine să-și sisteze apariția decât să se lase a fi băgată în buzunarul lui Burdia. Că mulți bani are ilustritatea Sa. Ori poate și aci operează cu sume de la guvern?

De alt-cum gazeta promite că în scurtă vreme iarăși va apare urmând lupta împotriva burdismului corupt cu toată înverșunarea. — Din partea noastră pentru acest valoros și cinstit organ n'avem decât cuvinte de încurajare. Dorim să iasă cât de îngrabă din acest impas și să-l vedem în luptă aprigă împotriva corupției din Caransebeș.

— **Contele de Canossa și jezuitismul.** Știe toată lumea că ministrul nostru de culte este un mare prieten al clericalismului și monachismului și îndeosebi al jezuitismului. Nici că se poate al-cum, când din fragedai copilărie a ajuns să fie dresat de monstruoșii aderenți ai lui Loyola. Următorul cas arată evident aderența contelui Apponyi pentru educația săi de odinioară.

Profesorul Schima János părăsise înainte cu un an tegma călugărească, — negreșit că pentru aceea, că i-a mers bine acolo — și a recurs la un post de profesor la gimnas din Teresianopol (Szabadka). Gimnaziul acesta era comunal, prin urmare profesorului nu-i era greu să dobândească calificatiunea eminentă. Când însă autoritățile orașului au trimis actele ministrului spre aprobare (ministrul are dreptul de ingerență în afacerile gimnaziului, deoarece institutul primește ajutor de stat). Contele de Canossa însă n'a uitat cine este Schima Iános, că este un ex-călugăr jezuit, care a săvârșit o groaznică crimă părăsind ordinul călugăresc, n'a aprobat alegerea.

Dacă aceasta este după cum relatează ziarele ungurești anticoaliționiste, atunci e foarte probabil că profesorul Schima Iános nici să nu poată căpăta catedră cât timp expoziția jesuiților va sta la putere.

— **Repaosul general dela 10 Octombrie.** Se întărește tot mai mult convingerea că la 10 Octombrie milioanele de muncitori organizați de fapt vor proclama greva generală. Zi de zi sosesc înștiințări la partid, că cutare bransă de muncitori din acel oraș a decis să nu lucreze la 10 Octombrie ci să țină adunare poporală, la care să demonstreze pentru reforma electorală.

— **Pentru numirile românești.** Stimatle redactor! Cât e de rău și condamabil, că oamenii noștri cu carte vorbind și scriind despre localitățile noastre românești, nu întrebunțază numirea adevărat românească a acestora, fără schimonosind numirea de acum străină de firea limbei românești a câte unei comune, și numindu-o oare cumva, îi dau ceva fizonomie românească. Astfel cetesc în articolul de sub titlul „Cine agită?“ publicat în nrul 194 al ziarului „Lupta“ a. c. despre comuna Semlacul-Mare (Nagy-Szemlak Com. Timișului). Comuna asta are din baștină nume frumos și curat românesc. Românește se chiamă pe scurt „Murava“. De ce să nu întrebunțăm noi în viața de toate zilele în vorbire și în scriere, numirile cele adevărate românești? Întrebunțând numirea neromânească a localității cea adevărată, din obârșie a noastră cu timpul va peri, se va perde nunumai din graiul celor mai inteligenți, dară și din al poporului, care până în ziua de azi în multe privințe a conservat originalitatea limbei noastre și care a păstrat în mod precumpănitor capitalul neprețuit de expresiune și cuvinte curat românești atât al celor de toate zilele, cât și al celor de localități, de munți, văi, dealuri, păraie, hotare etc.

Sunt în țara noastră multe localități, cari pre lângă numirea oficială neromânească, au câte una foarte potrivită și românească, care e cu mult mai veche decât cea oficială. Așa dintre multe altele se mai amintesc din com. Caraș-Severin numai comuna Șopotul-nou. Această comună ungurește să chiamă „Uj-Sopot“, românește conform actului publicat sub titlul „Din Almaj“ în nrul 184 al ziarului „Lupta“ a. c. însă i să zice corect „Buceava“. Tot de aici se vede, că și comunei scrisă după ungurie „Mocseris“ pe românie i-se zice și scrie mai corect „Muceriș“.

În modul ăsta comunei „Vojték“, de unde se derivă și Vojtăa. Apoi comunei de lângă

Mureș „Șoborșin“ (com. Aradului) Românii îi zice mai românește „Sovârșin“. Cărturarii noștri: gazetarii, avocații, profesorii, preoți, învățătorii, măestrii și preste tot întreaga clasă românească cultă precum și poporul nostru ar trebui ca la toate ocaziunile și la toate manifestările publice în vorbire și în scriere să întrebuițeze mai înainte de toate numirile de localități cele românești, în una și aceeași formă corect și precis scrise și numai dacă e de lipsă spre deosebire și cele neromânești. Dealtcum în nr.ii 163 și 177 ai ziarului „Lupta“ sub titlul „Numirile de localități“ se publică doi articoli, în cari se vorbește mai pe larg despre întrebuițarea numirilor românești de localități. Indrumările cuprinse în acești articoli sunt din punct de vedere românesc de mare însemnătate și ar trebui să fie luați în samă de toți ai noștri.

Bănățeanul.

— **Jertie e manevrelor.** La manevrele dela Solyompetri s'au întâmplat două cazuri de nenorocire. Față în față se aflau regimentul 37 din Oradea-Mare și 33 din Arad. Adversarii trăgeau focuri oarbe și așa s'a întâmplat, că printre focurile oarbe s'au tras și focuri cu gloanțe. Unui fecior glonțul i-a strivit creierii, iar unui altuia i-a rupt brațul stâng.

— **Congresul internațional de presă.** Sâmbătă s'a deschis la Bordeaux al XI-lea congres internațional de presă, la care s'au prezintat patru sute de delegați. Guvernul francez a fost reprezentat la congres prin prefectul departamentului Gironde. Congresul a fost deschis prin gazetarul Singer. I-a răspuns prefectul, care a dat citire telegrammei de felicitare a ministrului de externe francez Pichon.

— **Un triumf al feminismului în America.** Din New-York vine știrea că ministrul de justiție Bonaparte a numit pe doamna Grace May șef de secție în minister. Acesta este primul cas când și în America, unde feminismul este destul de puternic, o femeie este numită la un post înalt de stat.

— **Osândit la moarte.** În 18 Iunie a. c. s'a întâmplat, că un individ, cu numele Filip Ott din Panciova, pedepsit de nenumerate ori pentru diferite crime și delicta, a pătruns ziua la amiazi în casa lui Ilie Tomici, care se dusese la vie, lăsând acasă numai pe fetița sa de 9 ani, Leosava. Ott a pândit ocaziunea, când poate intra în casă să fure banii lui Tomici, care este om în stare bună. Fără să zică un cuvânt, a omorât fetița cu un topor, apoi începu să caute prin casă după bani. Dar n'a găsit nici un crucer. Ca totuși să nu iasă cu mâna goală, a luat cu sine patru perini și un lînțol de pat. Perinile acestea și lînțolul i-a fost pierzarea, căci după câte-va ciasuri a fost descoperit și dat pe mâna legii.

Sâmbătă s'a desbătut această afacere criminală înaintea curții cu jurați din Panciova. Juriul l'a găsit pe acuzat vinovat pentru crima de omor intenționat și premeditat și astfel tribunalul l'a osândit la moarte prin ștreang.

— **Desmințire.** Ni se cere să dăm loc desmințiri ce urmează:

Ceteam în „Magyar ország“ și „A Nap“ că în Semlacul-Mare, din cauza preoțimii s'ar fi aprins școala de stat, respective din cauza preoților și a învățătorului. Dar ori cine care îi cunoaște preoți din Semlacul-Mare va înțelege, că nu sunt aceia în stare să agite. Unul de 76 ani, acesta e preotul

tinere, cel bătrân e de vre-o 90 ani. Cunoșcându-i, mai de aproape știu că numai cu mare chin merg până la biserică, de agitație nici vorbă. Iar învățătorul pui de renegat, de unde să agite!

Foile numite ar face bine se nu mințeașcă prea mult, căci nu avem acum toamna mult timp de răs.

Denta, Sept. 907.

Cu stimă:

Scumpea.

— **Reuniunea pompierilor voluntari din Săliște** aranjează Festivitate Iubilară cu prilejul împlinirii a 25 ani de existență. — Festivitatea se va ținea Duminică în 29 Septembrie st. n. 1907.

— **Țăranul și scrisul.** Ni se împărtășește ca autentică următoarea scenă:

Un țăran are treburi la o bancă mare românească. Cum așteaptă să i-se rezolve afacerea, se uită dus pe gânduri la funcționarii cari lucrează scriind repede în registrele mari ale băncii. Deodată se adresează unui domn, care tot în afaceri aștepta și el la ghișeu. „Fii bun, domnule, n'ai știi să-mi spui cam cât câștigă așa un domn de ăștia, cari scriu aici pe atâta hârtie?“ — Domnul zimbește și zice: „De, bade, după cum merge și lucrul; care știe mai bine, mai mult, care-i mai slăbuț, mai puținel“. — „Dapoi, bine, să zicem așa pe zi, cam ce agonisește în bani de-ai noștri?“ întrebă iar bătrânul curios. — „Cum ți-am spus, după muncă și plată: 2, 3, 4, 5, 10 zloți pe zi, ba domnii care-s puși în frunte chiar și câte 20, 30 de zloți, și și mai mult la zi, îl lămurește domnul. — Țăranul rămâne buimăcit de cele ce aude. Pe urmă să reculege și zice oftând: „He, hei, că nu m'au dat pe mine la școală, ci m'au dus la coasă: Că dacă ași ști eu să scriu, cum mă simt așa în putere, pentru atâta amar de ban, zău de n'ași scrie pe zi — — — o livadă întreagă.“

(Sibiu).

B-a.

— **Lipsa de nutreț în Bulgaria.** Corespondentul muzeului comercial din Budapesta comunică din Rusciuc, că în piața de acolo s'ar putea vinde cu ușurință circa 20—30,000 măji metrice fân și tot atâtea paie, cu cele mai favorabile prețuri.

Conform raportului corespondentului din Filipopol recolta din anul acesta a Bulgariei e foarte slabă, e inferioară cu 50—60 procente celei din anul trecut.

Fânul se plătește deja cu 13—14 franci, iar paietele cu 10 franci de maza metrică (100 kgr.).

Lipsa de nutreț e atât de mare încât agricultorii în multe ținuturi mestecă în nutreț frunzele pomilor și viilor.

Camera de comerț a făcut la guvernul bulgar pașii necesari, ca aceasta pentru transportul nutrețului importat din străinătate să încuviințeze pe rețeaua căilor ferate bulgare o taxă redusă.

În genere se susține părerea, că dacă nu se va importa grabnic din străinătate cantitățile necesare de nutreț, valoarea vitelor va scădea în întreaga Bulgaria cu 40—50 procente.

— **Carte oprită.** În numărul de Duminică al Monitorului oficial ungar cetim opreliștea dată de ministrul cultelor și instrucției publice împotriva cărții: Drepturile și datorințele învățătorilor confesionali români de Petru Conda.

A. Raza

croitor.

Budapesta, IV., Strada Nádor 28 vis-à-vis de palatul bursei.

Se recomandă on. public român.

— Croi elegant. Prețuri moderate. —

Economie.

Cronica agricolă. Asociația regnicolară agricultorilor ungari a dat la sfârșitul săptămânii trecute publicității un raport asupra situației agricole din Ungaria.

Din acest raport, alcătuit pe temeiul comunicărilor corespondenților economici ai Asociației, însemnăm următoarele:

Arad. Rezultatele recoltei de cucuruz sunt mijlocii. Cartofii vor da de asemenea o recoltă mijlocie, scoaterea lor continuă. Timpul e plăcut, căldurile mari au încetat.

E mare lipsă de ploaie îndeosebi în ținuturile dela șes.

Debreen. Facerea arăturilor pentru semăturile de toamnă continuă, e lipsă de ploaie. Rapița a resărit, din pricina timpului uscat însă, nu se poate desvolta.

Oradea-mare. Culesul cucuruzelor, — afară de ținuturile muntoase — se continuă pretutindeni, Recolta va fi mijlocie.

Sân-Miclăușul-Mare. Semăturile de toamnă încep a încolți și resări, îndeosebi cele de seară. Intoarcerea ogoarelor continuă.

Recolta cucuruzului e mijlocie.

Sătmar. Cucuruzele se culeg pretutindeni recolta e slabă mijlocie. Agronomii sunt foarte îngrijitori, de oare-ce timp atât de îndelungat nu plouă.

Vârșef. Timpul e favorabil pentru culesul de cucuruz, nefavorabil însă pentru facerea arăturilor de toamnă. Recolta cucuruzului în cifră medie e de 10 măji metrice la jugărul catastral.

Situația agricolă în România. Conform rapoartelor primite la ministerul român de domenii, în întreaga țară e mare lipsă de ploaie.

Pământul e pretutindeni uscat așa, că arăturile pentru semăturile de toamnă nu se pot face.

Recolta porumbului (cucuruzului) va fi de 60 la sută.

Viile vor da o recoltă inferioară celei din anul trecut, se sperează 1,500.000 până la 1,700.000 hectolitri vin. Anul trecut s'a produs 2 milioane și jumătate hectolitri vin.

Recolta de grâu a Franței. Conform evaluărilor făcute de ministrul francez de agricultură, în anul economic 1906—1907 s'a semănat grâu pe o întindere de 6,528.884 hectare, față de 6,516.858 hectare din anul precedent.

Producția totală de grâu e de 130,376.689 hectolitri sau 101,698.263 măji metrice, față de 114,500.653 hectolitri sau 89,457.681 măji metrice din anul precedent.

Recolta de grâu din anul acesta e deci cu 71,240.582 măji metrice mai mare, decât cea din anul trecut.

Producția de zahăr a statelor europene. Statisticianul O. F. Licht din Magdeburg evaluează producția de zahăr din acest an a statelor europene astfel:

Germania 2,100.000—2,250.000 tone, față de 2,238.000 tone din anul trecut, Austro-Ungaria 1.300.000—1,350.000 tone, (în anul 1906: 1,354.000 tone), Franța, 775.000—825.000 tone (în anul 1906: 756.000 tone), Belgia 225.000—265.000 tone (anul trecut 283.000 tone), Țările-de-jos 160.000—200.000 tone, față de 181.000 din anul 1906, Rusia 1,250.000—1,350.000 tone (în anul trecut 1,470.000 tone), în celelalte state state 420.000—460.000 tone, (în anul 1906: 445.000 tone), în total 6,230.000—67,00.000 tone față de 6,717.000 tone din anul 1906.

Bursa de efecte. In cursul săptămânei trecute la bursele din străinătate, tendința generală a devenit mai fermă. La bursa noastră însă, în urma negocierilor zădărnice cu privire la încheierea pactului economic cu Austria, tendința a devenit liniștită, bursa indispusă, iar circulația minimală. Cursurile valorilor au căzut într'un mod simțitor.

La sfârșitul săptămânei cursurile acțiunilor ambelor instituturi de credit (austriac și ungar), în genere valori internaționale din cele mai favorizate de speculație, — au căzut cu 10—10 cor., iar acțiunile căilor ferate cu 4—5 cor.

Circulația în târgul efectiv a fost de asemenea foarte restrânsă.

Valorile sau vândut cu prețuri scăzute Rentele s'au eftinit cu puțin.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 638.—
„ „ ung. a.	— 745.25
„ băncei de escompt a.	— 473 —
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 658.—
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 111.—
„ „ coroane 4 „ „	— 92.95
„ austr. de aur 4 „ „	— 116.—
„ „ coroane 4 „ „	— 97.—
Scrisuri fonciare „Albina”	— 101.—
Napoleond'or (20 franci aur)	— 19.19
mărci germane, aur — — —	— 23.56
Gaibeni austriaci și ungurești	— 11.43
Bilete germane 100 mărci	— 117.75
„ franceze 100 franci	— 95.82
„ italiene 100 lire	— 95.97
„ române 100 lei	— 95.30
Ruble rusești de hârtie	— 2.54

Prețurile cerealelor. In cursul săptămânei trecute tendința generală în târgul efectiv de cereale din Budapesta a fost liniștită, prețurile au scăzut deși în străinătate, prețurile s'au urcat.

In *America de Nord* cu toate că producții au făcut numeroase oferte, grâul totuși s'a scumpit cu 70 fileri, iar cucuruzul cu 10 fileri de maja metrică (100 kgr.)

In *Franța* deși recolta de grâu e superioară celei din anul trecut, totuși grâul s'a scumpit cu 60 fileri iar făina cu 80 fileri, în *Anglia* grâul s'a scumpit cu 60 fileri, iar cucuruzul cu 40 fileri de maja metrică.

In *Germania* grâul s'a scumpit cu 60 fileri, secara cu 70 fileri, în *Belgia* și *Tările de jos* grâul s'a scumpit cu 30—40 fileri de maja metrică. In *România*, *Rusia*, *Bulgaria* și *Sârbia* producții cer prețuri urcate pentru cereale. In *Argentina* grâul s'a scumpit cu 20 fileri, iar cucuruzul cu 10 fileri de maja m.

In piața din Budapesta grâul s'a eftinit în cursul săptămânei trecute cu 20 fileri de maja m.

Secara, orzul și ovăsul n'au prea fost căutate, prețurile însă s'au menținut. Oferțele de cucuruz, îndeosebi din Bănat, s'au înmulțit, cumpărătorii însă sunt rezervați.

Circulația cerealelor în cursul săptămânei trecute a fost restrânsă. S'au vândut abia 105.000 măji m. grâu.

In săptămâna trecută au sosit la Budapesta 181.650 măji m. grâu, s'au expediat în același timp 79.690 măji m. făină și 18.127 măji m. tărâțe.

Târgul de vite cornute în Budapesta. (Raport oficial).

Săptămâna ultimă s'au adus în piața din Budapesta 2095 de vite cornute (boi, tauri, vaci, bivoli), adecă cu 431 capete mai puțin, decât în săptămâna precedentă.

Cererile au fost mai numeroase, decât în săptămâna precedentă, prețurile vitelor în genere s'au urcat cu 1—2 cor. de majă m. (100 kgr.).

Tendența în prețuri e fermă.

Prețurile au fost:

Tauri, prima calitate 68—84 coroane calitatea inferioară 52—66, cor. de m. m. (100 kgr.)

Boi grași (soiul ungar), prima calitate

80—88 cor., excepțional 90 cor., calitatea mijlocie 70—78 coroane calitatea inferioară 58—68 cor. de m. m. (100 kgr.)

Boi târcați, prima calitate 84—92 coroane, excepțional 96 cor., calitatea mijlocie 70—82 cor., calitatea inferioară 60—68 cor., de m. m. (100 kgr.)

Vite slabe de pășune (soiul ungar), calitatea mai aleasă 64—74 cor., excepțional 77 cor., calitatea inferioară 52—62 cor. de m. m. (100 kgr.)

Boi din Bosnia, calitatea aleasă 60—72 cor., calitatea inferioară 52—58 cor., de m. m. (100 kgr.)

Vaci (soiul ungar) 50—74 cor., vaci târcate 52—84 cor. excepțional 90 cor., de m. m. (100 kgr.)

Bivoli 44—54 cor.

Juncani 56—76 cor., excepțional 82 cor. de m. m.

Viței, indigeni prima calitate 90—100 fil., excepțional 104—108 fil., calitatea mai inferioară 80—88 fil. de kgr.

Viței din Galiția 80—88 fil. de kgr.

Recolta Rusiei. Conform rapoartelor oficiale, recolta grâului de toamnă e în deobște slabă și anume în guvernamele sud-vestice și nord-vestice foarte slabă, în celelalte mijloace.

Recolta grâului de primăvară e în genere mijlocie, a secării de toamnă deasemenea, iar a orzului și ovăsului în partea i covârșitoare bună mijlocie.

Calea ferată Brașov-Făgăraș. Foi ai oficială de azi publică concesiunea pentru zidirea liniei ferate Făgăraș-Brașov.

Construcția liniei va costa în total 7,565 mii coroane. Având în vedere scurțimea liniei, suma necesară construirii e mare, fiind însă terenul de astfel, că e lipsă de construirea mai multor poduri de fer, ne putem explica cauza pentru care s'a preliminarat o sumă atât de considerabilă.

Foloasele cele mai mari din această cale ferată la tot cazul le va avea orașul Brașov. Făgărașul și în deobște „țara oltului” va gravita iarăș spre Brașov, interesele economice ale comitatului Făgăraș de asemenea sunt promovate prin construirea noii linii Făgăraș Brașov.

Prețurile cerealelor în orașele din provincie. Asociația regnicolară a agricultorilor ungari a dat la sfârșitul săptămânei trecute publicității prețurile cerealelor în orașele din provincie. Din acestea însemnăm următoarele: Prețurile sunt socotite de maja metrică (= 100 kgr.) în coroane și fileri.

maja metrică (= 100 kgr.)

	Grâu	Secară	Orz	Ovăz	C111
Arad	21.20	17.—	14.20	14.40	12.60
Aradul-Nou	21.—	17.—	14.20	14.20	12.40
Becicherecul-M.	20.60	17.—	13.20	15.—	12.80
Bichiș-Ciaba	22.—	15.40	14.30	15.20	12.60
Debretin	21.—	17.60	13.80	16.—	13.80
Panciova	20.40	—	12.60	14.60	12.70
Oradea-Mare	21.60	17.60	14.60	14.20	13.—
Sân-Miclăuș.-M.	21.40	16.—	13.60	14.—	13.—
Sătmar	21.60	18.—	15.26	15.40	15.—
Sibiu	22.50	18.—	14.15	15.20	15.15
Verșeți.	21.—	18.50	14.—	14.50	12.80
Timișoara	21.60	15.50	14.—	14.60	12.70

Prețurile unturii (unsoarei) de porc. Budapesta: Untură de Pesta prima calitate: 154—155 cor. cu butoiu.

Seghedin. Unsoare de porc prima calitate 148—150 cor. cu butoiu.

Viena. Unsoare de porc prima calitate, 156—157 cor. fără butoiu.

Prețurile cărnei în orașele din provincie. Asociația regnicolară a agricultorilor ungari a dat la sfârșitul săptămânei trecute publicității prețurile cărnei în orașele din provincie. Din acestea însemnăm următoarele: (Prețurile sunt socotite de kilogram și în fileri).

Carne de vită de vită de porc de oaie
I II I II I II

Arad	160-144	200	160	180-160	130
Aradul-Nou	136-128	160-152	144	128	112
Becicher.-M.	136-132	160	144	144-128	112
Bichiș-Ciaba	144-136	200-180	144-	—	120
Oradea-Mare	144-136	220	180	160	152
			104		

Panciova	136-128	160-140	142-128	100
Sân-Micl.-M.	158	152	184-162	152-144 —
Sătmar	156-144	182	180	144-136 —
Verșeț	144 —	180 —	140 —	110
Timișoara	180 —	200 —	170 —	—
Sibiu	160-136	170-140	150-120	104

Piața din Budapesta.

L

Cereale.

Orâu, maja metrică, frumos	. 23 cor.	40 fil.
„ „ „ „ mijlociu	. 22 cor.	90 fil.
„ „ „ „ mai slab	. 21 cor.	45 fil.
Secară, maja, m. dela	18 cor.	75 fil. 10.10
Orz,	15 cor.	35 fil. — 15.75
Cucuruz nou,	13 cor.	50 fil. — 13.70
Ovăș,	16 cor.	10 fil. — 16.80
Rapiță,	— cor.	— fil. — —

II.

Producte.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela 155 cor. — 156 cor.
Slăniță, . . . „ 130 cor. — 132 cor.

Cartofi, . . . „ 3-80 cor. fil 5-80 —

Spirit, . . . „ 58.50 cor. — 59.50

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbr e i)

(Prima calitate ungară).

Bătrâni . . . — — — fileri kilogramul
Tineri . . . 135—136 fileri kilogramul

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

„Grănițterul”

Institut de credit și econ. ca societate pe acțiuni în Dobra.
Capit. soc. C 250.000. Fond de rezervă C 60.000

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 6% interese. Depuneri până la 1000 cor. să pot ridica și să plătesc fără abdicere.

Acordă tot soiul de împrumuturi.

Cumpără și vinde realități.

Cu 1 Octomvrie 1907. deschide în piața Dobrei un magazin mare pentru produse, deci cumpără și vinde bucate și alte produse cu prețurile cele mai culante atât în mare cât și în detail.

DIRECȚIUNEA.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de

practicant

la însoțirea „Hunedoara”

în Deva, dotat cu salar anual de K 720 prin aceasta să publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Se recere absolvarea unei școale comerciale cu maturitate și cunoașterea limbilor română și maghiară.

Cererile provăzute cu atestate se vor subșterne direcțiunei până la termenul de sus.

Postul are să se ocupe imediat după denumire.

Din ședința plenară a direcțiunei, ținută în Deva la 18 Sept. n. 1907.

DIRECȚIUNEA.